

HORIZONTALE PRIVACY

gespreksnotitie prof. mr. G-J. (Gerrit-Jan) Zwenne | Den Haag 5 oktober 2017

Met de term «horizontale privacy» wordt in de notitie van Koopmans bedoeld op de verhoudingen tussen individuele burgers, en dus niet tegenover de overheid en ondernemingen. Het gaat er bij deze horizontale privacy om dat de ene burger niet zomaar de andere kan bespioneren (bijv. met smartphone, verborgen camera's in kleedruimtes of met behulp van drones) of over iemand anders zonder goede reden allerlei gevoelige gegevens bekend kan maken (revenge porn etc.).

Er is sprake van een reëel probleem. De vraag is of nieuwe wet- en regelgeving daarvoor de oplossing biedt. De vraag stellen is haar beantwoorden. Ik denk van niet. De huidige privacy- en gegevensbeschermingswetgeving, en zeker de wetgeving die volgend jaar gaat gelden, biedt al heel veel middelen waarmee de burger in staat wordt gesteld om zelf op te treden tegen inbreuken op zijn of haar fundamentele rechten en vrijheden. En, niet minder belangrijk, dezelfde wetgeving biedt ook de afwegingskaders die een gebalanceerde afweging van de verschillende belangen mogelijk maakt

De oplossing ligt wellicht ten dele in het gemakkelijker maken van het gebruik van deze middelen, in die gevallen waarin er overduidelijk sprake is van een inbreuk (zoals: in de kleedkamer, revenge porn etc.). Er ligt daar een rol voor de toezichthouder, en niet zozeer door handhaving en het opleggen van boetes, maar veeleer door voorlichting en het organiseren van zelfregulering door de ondernemingen die de producten en diensten aanbieden waarmee inbreuken mogelijk worden. Ik denk aan het ontwikkelen van gemakkelijke te implementeren en herkenbare standaardoplossingen ('dit is niet okee-buttons', meldpunten) en ook aan certificering en keurmerken (deze dienst of onderneming is 'privacy-proof').

Er zijn ook gevallen die niet voor iedereen zonder meer als een inbreuk worden gezien. Zeg: de vlogger die in de openbare ruimte opnames maakt uit naar eigen zeggen journalistieke overwegingen of de winkeleier die video-opnamen van een inbreker openbaar maakt nadat hem duidelijk is geworden dat de politie geen werk maakt van zijn aangifte. In dat soort gevallen ontkomen we er waarschijnlijk niet aan dat de normen moeten worden opgehelderd in een publiek debat en mogelijk bij de rechter. Zo een debat gaat, daarvan ben ik overtuigd, op enig moment wel leiden tot een door de meesten van ons gedeeld besef van

wat fatsoenlijk is en wat niet. Als het gaat om horizontale privacy moeten we het vooral daarvan hebben.

Blad 2 / 2

Er past terughoudendheid bij het blokkeren van websites die onrechtmatigheden faciliteren. En ook bij wetgeving waarbij internet- en platformaanbieders op grote schaal abonnee- en gebruikersgegevens moeten vastleggen en verstrekken, teneinde inbreukmakers te kunnen aanpakken. Het middel kan erger zijn dan de kwaal. De effectiviteit ervan kan wel eens heel beperkt zijn. En daarbij zijn er in de rechtspraak werkbare oplossingen ontwikkeld. Ook is het -- niet onbelangrijk -- maar de vraag of dat soort wetgeving houdbaar is in het licht van de rechtspraak van het Hof van Justitie van de EU.

We moeten misschien ook accepteren dat informatietechnologie en internet ons, behalve allerlei innovaties waarover we allemaal in meer of mindere mate enthousiast zijn, ook problemen brengt die we niet meteen kunnen oplossen.